

Filosofie a „vědeckost“

Filosofie je historicky starší než odborné (speciální) vědy; vědy se specializovaly tak, že se vydělily od filosofie, přesněji vydělily se z ní, a něco z ní si odnesly s sebou a nikdy už se toho nebudou moci zbavit. Ovšem na druhé straně při tom zase něco ztratily, a není snadné říci v úplnosti, co všechno ztratily, a na nic nezapomenout. Nejčastěji se připomíná, že ztratily ten původní, pro filosofii naprosto základní, přímo konstitutivní vztah k veškerenstvu jako celku, a vlastně i k celku a celkovosti vůbec i ke každému jednotlivému celku jakožto celku. To ovšem samo o sobě představuje velmi složitou problematiku, navíc zcela závislou či spíše spjatou s chápáním „celku“, což je opět záležitost filosofická. Otvírá se tím také závažná otázka, zda jsou vůbec odborné vědy schopny se zabývat skutečnými celky jakožto celky; kdyby platilo to, co řekl Kant, že v každé vědě je tolik vědeckosti, kolik tam je matematiky, znamenalo by to, že celek nelze pojmout jinak než kvantitativně, tj. jako nějak zvenčí (většinou námi) vymezenou množinu. Naproti tomu je ovšem také zapotřebí si položit otázku, co odborné vědy tím svým oddělením a vydělením z filosofie také získaly, a zda to, co získaly, je filosofii vůbec přístupno jinak než jejich prostřednictvím.

(Písek, 070702-1.)